O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV.№

Shu aziz Vatan — barchamizniki

O'ZBEKISTON OVOZI

O`ZBEKISTON XALQ DEMOKRATIK PARTIYASI SIYOSIY-IJTIMOIY GAZETASI

2001 YIL 18 YANVAR ◆ PAYSHANBA ◆ № 9 (26.711)

ХДП ХАБАРИ

КОМИССИЯ МАЖЛИСИ

2001 йилнинг 16 январь куни Ўзбекистон Халқ демократик партияси Экологик дастурини тайёрлаш комиссиясининг йиғилиши бўлиб ўтди. Комиссия раиси, Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши биринчи котиби Абдулҳафиз Жалолов йиғилганлар диққатини партиянинг Экологик дастурини ишлаб чиқишда эътибор берилиши лозим бўлган масалаларга қаратди.

Комиссия аъзолари — «Экосан» Тошкент клуби (Рим клуби филиали) вице-президенти, профессор Мансурхон Тоиров, ЎзРФА И. Мўминов номидаги фалсафа ва ҳуқуқ институти етакчи илмий ходими, фалсафа фанлари доктори Эътибор Ҳошимова, Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети кафедра мудири, профессор Саидмурод Мамашокиров ва бошқалар сўзга чиқиб, партиянинг яратилажак Экологик дастури мустақил мамлакатимизда жамиятнинг барча аъзоларини табиатни севиш, асраш ва эъзозлашга чорлаши зарурлигини таъкидлаб ўтдилар. Йиғилишда, тайёрланадиган дастурда Инсон ва Табиат, ижтимоий тараққиёт ва атроф-муҳит, Мустақиллик ва Экология, табиий бойликлардан фойдаланишнинг зарурати ва унинг чегараси, минтақавий экологик тангликнинг умумсайёравий оқибатлари каби, қатор долзарб масалалар ҳам, у ёки бу тарзда, ўз аксини топмоғи лозимлиги тўғрисида, келишиб олинди.

Шунингдек, мажлисда комиссиянинг Ишчи гуруҳи тузилди.

■ **Ўзбекистон ХДП МК матбуот хизмати**

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ ФАОЛИЯТИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Қишлоқ хўжалигида бозор ислоҳотларини чуқурлаштириш, замонавий агротехнологияларни ҳамда ер ва сувдан фойдаланишнинг янги тизимларини жорий этиш, қишлоқ ва сув хўжалиги вилоят ва туман бошқарув органларининг ролини ва масъулиятини ошириш, шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 15 ноябрдаги 443-сон қарорини бажариш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Қуйидагилар:

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги марказий аппарати тузилмаси ҳамда ходимларнинг 210 нафардан иборат (хизмат кўрсатувчи ходимлардан ташқари) чекланган сони;

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги томонидан фаолияти мувофиқлаштириладиган ташкилотлар ва корхоналар рўйхати;

Қорақалпоғистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ҳамда қишлоқ ва сув хўжалиги вилоят ва туман бошқармаларининг намунавий тузилмалари;

Ўрмон хўжалиги бош бошқармаси ва Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги илмий-ишлаб чиқариш маркази тузилмаси;

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги тизимига кирувчи давлат корхоналарини мулкчиликнинг бошқа шаклларига айлантириш жадвали тасдиқлансин.

2. Қуйидагилар Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг асосий вазифалари ва фаолияти йўналишлари этиб белгилансин:

қишлоқ хўжалигида деҳқончилик, сувдан фойдаланиш ва агротехнологияларнинг илғор тизимларини чуқур ўрганишга ва жорий этишга асосланган ягона техника сиёсатини амалга ошириш;

қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш бўйича ишларни мувофиқлаштириш ва улар амалга оширилишининг, қишлоқда мулкчилик ва хўжалик юритиш турли шаклларини ривожлантиришнинг, ижара ва хўжалик ички пудрат муносабатларининг мониторингини олиб бориш;

деҳқончилик ва чорвачилик учун деҳқончиликнинг янги тизимлари, юқори самарали агротехнологиялар, қишлоқ хўжалиги техникасининг замонавий турлари жорий этилишини таъминлаш;

жаҳон ва ички бозорлар коньюнктурасини ҳисобга олган ҳолда экин майдонлари таркибини такомиллаштириш, селекция, уруғчилик ва қишлоқ хўжалиги экинларини навлар бўйича жойлаштириш ишларини ташкил этиш юзасидан таклифлар ишлаб чиқиш, доимий мониторингни амалга ошириш ва уларга риоя этилишини назорат қилиш;

наслчилик ишларини ташкил этиш, чорвачиликда ветеринария хизматлари ва бошқа сервис хизматлари тизимини ривожлантириш;

сув ресурслари муҳофаза қилинишини ва улардан оқилона фойдаланилишини таъминлаш, давлат сув кадастрини юритиш, сув хўжалиги объектларидан фойдаланишни ташкил этиш, суғориладиган ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш чора-тадбирларини амалга ошириш;

ўрмон фонди кенгайтирилишини ва ундан оқилона фойдаланилишини таъминлаш, ўрмон ҳақидаги қонун ҳужжатларига риоя этилишини назорат қилиш;

селекция, уруғчилик, наслчилик ва илғор технологиялар соҳасида хорижий мамлакатларнинг илғор тажрибасини ўрганишни ҳисобга олган ҳолда илмий-тадқиқот ишларини ва экспериментал ишларни мувофиқлаштириш;

қишлоқ хўжалиги учун мутахассисларни ўқитиш, тайёрлаш ва қайта тайёрлашни ташкил этиш.

3. Қорақалпоғистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ҳамда вилоят қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармалари зиммасига:

қишлоқ хўжалиги экинлари уруғчилиги ва уларни навлар бўйича жойлаштиришни ташкил этиш, экинларнинг оқилона таркибини ва муайян тупроқ-иқлим шароитларига мос келадиган янги агротехнологияларни жорий этиш;

қишлоқда иқтисодий ислоҳотлар жорий этилишини ташкил этиш ва уларнинг амалга оширилиши мониторингини олиб бориш, қишлоқ хўжалиги товар ишлаб чиқарувчиларининг ҳуқуқлари ва мустақиллиги кенгайтирилишига кўмаклашиш;

чорвачилик самарадорлигини ошириш ва озуқа ишлаб чиқаришни ривожлантириш ишларини ташкил этиш;

(Давоми 2-бетда)

ТАЪЛИМ ВА ИСЛОҲОТ

НАМАНГАН КОЛЛЕЖЛАРИ

«Фарзандларимиз биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта бахтли бўлишлари шарт». Кейинги йилларда Наманган вилоятида амалга оширилаётган бунёдкорлик ишлари Президентимиз айтган ана шу сўзларга амалий жавоб бўлаётир. Республика Вазирлар Маҳкамасининг «Академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларини ташкил этиш ва уларнинг фаолиятини бошқариш тўғрисида»ги қарори, «Таълим тўғрисида»ги Қонун, Кадрлар тайёрлаш миллий дастури, жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришга, аҳолига тиббий хизмат кўрсатишни такомиллаштиришга қаратилган Фармон ва қарорлар бу ишларда дастуриламал бўлмоқда.

Лицей ва коллежларда яратилган шароит ҳавас қилса арзигулик. 1999 йил мавжуд биноларни қайта таъмирлаш ҳисобига 8 та замонавий коллеж очилди. Косонсой туманидаги енгил саноат, Чуст туманидаги қурилиш, Норин ва Наманган туманларидаги қишлоқ хўжалиги, Наманган шаҳридаги саноат, тиббиёт, маданият, енгил саноат йўналишидаги коллежлар ана шулар жумласидандир. Академик лицейнинг биринчи навбати қурилиши учун 103 млн. 980 минг сўм маблағ сарфланиб, 5 та замонавий янги мактаб биноси фойдаланишга топширилди.

2000 йилда эса бунёдкорлик ишлари янада кенг тус олиб, таъмирлаш ҳисобига 12 та, янги қурилиш ҳисобига 3 та ҳамда академик лицейнинг иккинчи навбатини фойдаланишга топшириш режалаштирилди ва 7 млрд. 200 млн. сўм капитал маблағ ажратилди.

(Давоми 2-бетда)

Суратларда: *Наманган шаҳар академик лицейи*(юқорида). *Пастда эса 450 ўринли касб-ҳунар коллежи ва ушбу коллеж қурилишида фаоллик кўрсатган «Намангантехнолог» ҳиссадорлик жамияти бошқаруви раиси Нурилло Холбоев.*

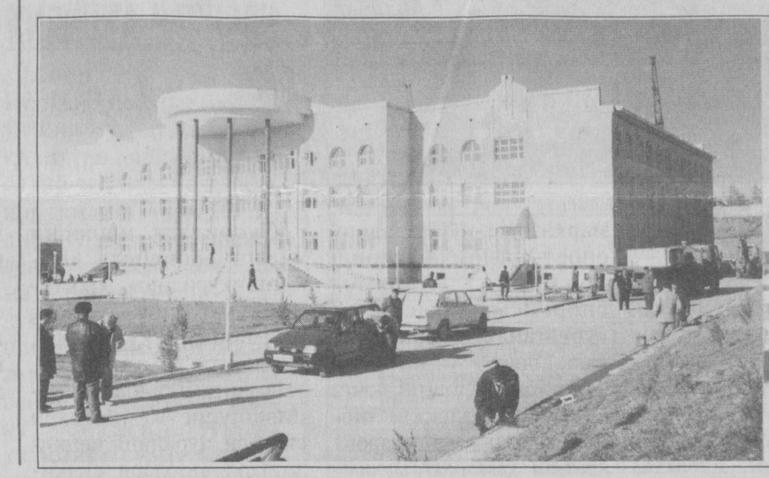

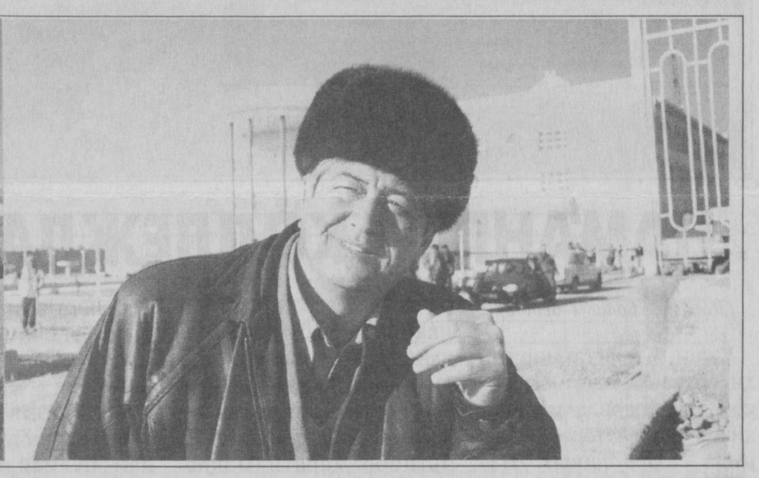

ХАВОТИР

ЭНДИ НАВБАТ ДАРАХТГАМИ?

Етти-саккиз йиллик битта дарахт бир кунда икки киши нафас олишига етадиган даражада кислород ишлаб чиқаради. Демак, биз ўзимиз ўтирган шохни ўзимиз кесмоқдамиз.

Сиз тириклик кўзёшларини кўрганмисиз? Унинг юм-юм йиғиси инсон дея аталган мавжудотда наҳот виждон азобини уйғотмаса?! Танасига келиб урилган болта зарбидан сесканиб уйғонган дарахт ҳайқириғи разолат ботқоғига ботган гумроҳлар қалбида наҳот раҳм ҳиссини уйғотмаса?!

Тошкентга қайтаяпман. Катта Ўзбекистон тракти (Тошкент — Термиз автомобиль йўли)да машина шамолдек елади. Аксига олиб, машина бузилиб қолди. Қозоғистон ҳудуди.

Вақтни ўтказиш учун атрофни кузатдим. Диққатимни ўтин ортган юк машиналар тортди. Ўтин ҳафсала билан, текис ва зич қилиб терилган.

— **Ўтин керакми?**

Сўрашга сўради-ю, жавобини ҳам кутмай, савол берган киши ортига қайтди. Чамамда, шунчаки айланиб юрганимни сезди, шекилли. Аввалига, эътибор бермаган эканман, ўтин ортган юк машиналарида республикамиз давлат рақамлари турибди: 11 — Тошкент вилояти, 12 — Сирдарё, 13 — Жиззах.

Секин сўрадим:

— **Ўтин қанчадан, ака?**

— **Оладиган бўлсангиз сўранг,** — норози қиёфада жавоб бераркан, қўшиб қўйди:

— **«Оптим»га сотамиз.**

Гапимиз қовушмади. Ортга қайтаётиб яна бир бор ўтинларга назар соларканман, ҳайратдан ёқа ушладим. Ўтин деганлари қуриган эмас, балки ҳали ҳўл дарахт новдалари эди.

Қирқилган новдаларидан сув томчилаб турибди. Йўқ, бу оддий сув эмас, тирик дарахтнинг аламли ёшлари. Армонми, ёхуд атрофдагиларни инсофга, диёнатга чорлашми? Билмадим. Олма дарахти. Танасидаги қирқилмай қолган шохни синдириб кўришга ҳаракат қилдим. Қайишқоқ. Бошқа машиналардаги ўтинларни ҳам кўздан кечирдим. Аксарият, «умри тугамаган» дарахтлар: олма, ўрик, беҳи, ёнғоқ...

Вужудимни даҳшатли оғриқ эгаллади. Наҳотки, шу даражага етсак. Нафс учун ҳовлимиздаги, кўчамиздаги дарахтларни кесиб сотсак. Табиатнинг бир бўлаги бўлган дарахтларни топтасак. Қўшни республикада нимаики қиммат бўлса, юртдан ўша ёққа ташийверсак. Энди навбат дарахтга-ми? Қуриган дарахт бўлса майли-я, ҳали меваси, сояси билан кўзни қувнатиб турадиган бутун бошли дарахтлар кесилиб, ўтин ўрнида сотилса-я. Увол эмасми?

Дарахтлар... Туғилганимизда, бизни дарахтдан ясалган бешикка белашади. Дарахтлар. Умримиз тугаганида дарахтдан қилинган тобутга солиб сўнгги йўлга кузатишади. Биз тунлари ғафлат уйқусида ётганимизда, дарахтлар шамолда тебраниб Оллоҳга саловат айтар экан.

Сотувчи қозоқ аёлини гапга солдим:

— **Сизларда ўтин йўқми?**

— **Ўтин-ку кўп, кўмир қиммат.**

— **Унда, нега...**

саволим бўғзимда қолди.

— **Э, уни майдалаш, саралаш, ташиш машаққатини айтмайсизми. Улар эса, — кўрсаткич бармоғи билан машиналар томонни кўрсатди, — тайёр қилиб, олиб келишади. Кўмирга нисбатан анча арзон. Ҳали кўрганларингиз ҳолва, бу ерда бир кунда 15-20 машина ўтин сотилади...** Суҳбатимиз шу ерга келганда узилиб қолди. Машина йўлга отланишга тайёр бўлибди...

Шу сабаб бўлиб, пойтахт атрофида жойлашган бозорларни кузатдим. Ҳаммасида ўтин сотиларкан.

Тошкент туманидаги «Бозор-савдо» қурилиш бозоридамиз. Кўмир, ўтин, ғишт ортган машиналар. Негадир ўтин ортган машиналар бирин-кетин бозорни тарк эта бошлашди. Ҳайрон бўлдим.

— **Солиқдан келишибди,** — деди кимдир.

— **Келишса нима қилибди?**

— **Ҳужжатлари йўқ-да. Сиз бирон соат кутиб туринг, солиқчилар кетишгандан сўнг, ҳаммаси қайтиб келишади.**

— **Ўтинни қаердан олиб келишади?**

— **Асосан Тошкент вилоятидан. Яқин атрофдаги қишлоқларда кесиладиган дарахтнинг ўзи қолмади. Ҳа, айтгандай қанақа ўтин олишни биласизми?**

— **Қуруғидан-да.**

— **Э, нима деяпсиз, ҳозир қуруқ ўтин қолганми. Ҳаммаси ҳўл дарахтлар. Сиз мевали дарахт ўтинини олинг демоқчиман.**

— **Нега?**

— **Мевали дарахт яхши ёнади. Ундан кейин унинг чўғи ҳам худди кўмирникидек бўлади.**

Кўмир сотувчининг айтганидек бўлди. Солиқчилар жўнаши биланоқ, кетма-кет ўтин ортган машиналар ўз жойларини эгаллашди.

Давлат рақами Тошкент шаҳри бўлган «КамАЗ» русумли машина олдимизга келиб тўхтади. Атрофини одамлар қуршаб олди.

— **Ўтинни қанчадан берасиз?**

— **50 минг сўраяпман. Яна гаплашамиз. Ўтиннинг зўри шу ерда.**

— **Ўтин эмас, ҳўл дарахтку.**

— **Топилгани-да. Тут ва ёнғоқ.**

— **Ҳали булар мева беради-ку.**

— **Мева берса яна 5 йил берар, жа борса 10 йил. Тут, ёнғоқнинг ёниши зўр. Тезда лоп этиб ёниб, ўчиб қолмайди. Озроғини солиб қўйсангиз бўлди, узоқ ёнади.**

Тошкент вилоятидан келган машина олдига бордим.

— **Бақатерак ва жийда. Оласизми?**

Очиғи, қолганларини сўрашга ҳам ҳолим қолмади. Қулоғимга дарахтларнинг йиғиси эшитилаверди... гилос, жийда, ёнғоқ ...

Йўл четидаги турнақатор дарахтларни кузатарканман, хаёлимга яна кесилаётган дарахтлар келди. Ўзимча ўйладим.

Бир кунда битта бозорда тахминан 15 машина ўтин сотилишини ва бир машинага ўртача 10 та дарахтни жойлаш мумкинлигини ҳисобга олсак, 150 та дарахт кесилади. Баҳорнинг илиқ кунларигача ҳали 2 ой вақт бўлса, унгача 9000 дарахтнинг «бошига» етилар экан. Бу ҳали битта бозордагиси. Республикадаги ички ва чегара ҳудудларида жойлашган бозорларда сотилаётган ўтинлар-чи? Кесилган новдалар йўғонлигига қараб баҳо берадиган бўлсак, битта кўчатнинг ана шундай ҳолга келиши учун эса камида 7-10 йил керак.

Республикамизда кўп йиллик дарахтзорлар ва мевали боғлар (томорқадагилар билан ҳисоблаганда) бор-йўғи 300 минг гектар майдонни эгаллайди. Юқорида тилга олинган вилоятларда эса дарахтзорлар ялпи ер майдонининг 5-7 фоизини ташкил этади, холос. Умуман, Ўзбекистондаги мавжуд дарахтзорлар жаҳон ўрмонига 0,04 фоиз (БМТ маълумоти) бўлиб қўшилади. Рақамлардан ҳам кўриниб турибдики, республикамиздаги ҳар туп кўчат асраб-авайланмоғи зарур. Бу масаланинг бир томони. Дарахтзорларнинг йўқ қилиниши орқасидан келадиган зарарлар ҳақида гапирмаса ҳам бўлади. Шу ўринда машҳур инглиз олимаси Барбара Уорднинг «Ер деб юритилувчи космик кема» китобидаги қуйидаги фикри ёдимга келди:

«... Бутун башарият, ҳаммамиз абадийлик оша саёҳат қилаётган ёлғиз космик кема экипажимиз. Бу космик парвоз хавф-хатарга тўла. Инсоният ҳаёти тупроқнинг жуда юпқа қатламига ва ундан салгина қалинроқ ҳажмдаги атмосферага боғлиқ. Униси ҳам, буниси ҳам зарарланиши ёки йўқ бўлиши мумкин».

Етти-саккиз йиллик битта дарахт бир кунда икки киши нафас олишига етадиган даражада кислород ишлаб чиқаради. Демак, биз ўзимиз ўтирган шохни кесмоқдамиз.

Донишмандлардан бири: **«Инсоннинг табиат ишларига аралашуви охир-оқибат кулфат келтиради. Ер сайёраси тезлик билан кексайиб бораяпти»** — деган эди.

Шундай ўйлар билан кетар эканман, хаёлимни қаршимиздан ғизиллаб ўтиб кетган икки юк машинаси тўзғитиб юборди. Ўгирилиб қарадим. Дарахтлар... Юрагимни нимадир ғижимлагандай бўлди...

■ **Бахтиёр ҲАМИДОВ, «Ўзбекистон овози» махсус мухбири**

■ Шавкат АКРАМОВ олган суратлар

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ ФАОЛИЯТИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда)

гидротехника иншоотлари, каналлар, сув омборлари ва насос станцияларидан фойдаланиш, мелиорация ва ирригация ишларини бажариш, сувдан оқилона фойдаланиш ва тупроқ унумдорлигини ошириш чора-тадбирларини амалга ошириш;

қишлоқда бозор ва ишлаб чиқариш инфратузилмасини ривожлантириш юклансин.

4. Тугатилаётган ёки бошқа идораларга берилаётган ҳамда Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги таркибидан чиқарилаётган ташкилотлар ва корхоналар рўйхатига розилик берилсин.

5. Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги илмий-ишлаб чиқариш марказининг:

Ўзбекистон Ветеринария санитарияси ва акаралогия илмий-тадқиқот институтини Марказ ихтиёрига бериш;

илмий-тадқиқот муассасаларининг ҳудудий бўлинмаларини (филиаллар, тажриба станциялари, таянч пунктлар, тажриба хўжаликлари ва бошқалар) Марказнинг Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар бўлимлари ихтиёрига бериш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.Белгилансинки, кўрсатиб ўтилган бўлинмалар селекция, технология ва агротехника тадқиқотларини ўтказиш учун тажриба майдони бўлиб хизмат қилади, юридик жиҳатдан мустақил ҳисобланади ҳамда илмий-методик ишлар юзасидан бўлимларга хисобот беради.

6. Белгилаб қўйилсинки, Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг ўз ваколатлари доирасида қабул қилинадиган қарорлари ер ва сувдан фойдаланиш турларидан, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ташкил этиш шаклларидан қатъи назар, вазирликлар, идоралар, хўжалик бирлашмалари, корхоналар ва муассасалар, маҳаллий ҳокимият ва бошқарув органлари, мансабдор шахслар ва фуқаролар томонидан бажарилиши мажбурий ҳисобланади.

7. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигига вазирнинг уч нафар ўринбосари, шу жумладан, икки нафар биринчи ўринбосари бўлишига рухсат этилсин, улардан бири Сув хўжалиги департаментининг бошлиғи ҳисобланади.

Белгилансинки, Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги илмий-ишлаб чиқариш марказининг бош директори ва Ўрмон хўжалиги бош бошқармаси бошлиғи лавозимига кўра вазир ўринбосарлари ҳисобланадилар, Сув хўжалиги департаменти бошлиғининг ўринбосари эса ижтимоий ва маиший хизмат кўрсатилиши даражаси бўйича вазир ўринбосарига тенглаштирилади.

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ҳайъатининг таркиби 15 кишидан иборат этиб белгилансин.

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирига зарурат бўлганда марказий аппарат тузилмасига ходимларнинг штатдаги сони ва иш ҳақи фонди доирасида ўзгартиришлар киритиш ҳуқуқи берилсин.

Вилоятлар ва туманлар ҳокимларининг биринчи ўринбосарлари вилоятлар ва туманлар қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармалари бошлиқлари ҳисобланиши маълумот учун қабул қилинсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги бир ой муддатда:

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ҳамда бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги илмий-ишлаб чиқариш маркази, Ўрмон хўжалиги бош бошқармаси ва Сув хўжалиги департаменти тўғрисидаги Низомларни ишлаб чиқсин ва тасдиқлаш учун Вазирлар Маҳкамасига киритсин;

қишлоқ ва сув хўжалиги вилоят ва туман бошқармалари тўғрисидаги намунавий низомларни ишлаб чиқсин ва тасдиқласин, уларни жойларга етказсин ва Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳамда туманлар ҳокимликлари билан биргаликда уларнинг тузилмаларини мазкур қарорга мувофиқлаштиришга доир ташкилий чора-тадбирларни амалга оширсин.

9. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси И.Жўрабеков ва Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Т.Холтоев зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2001 йил 17 январь

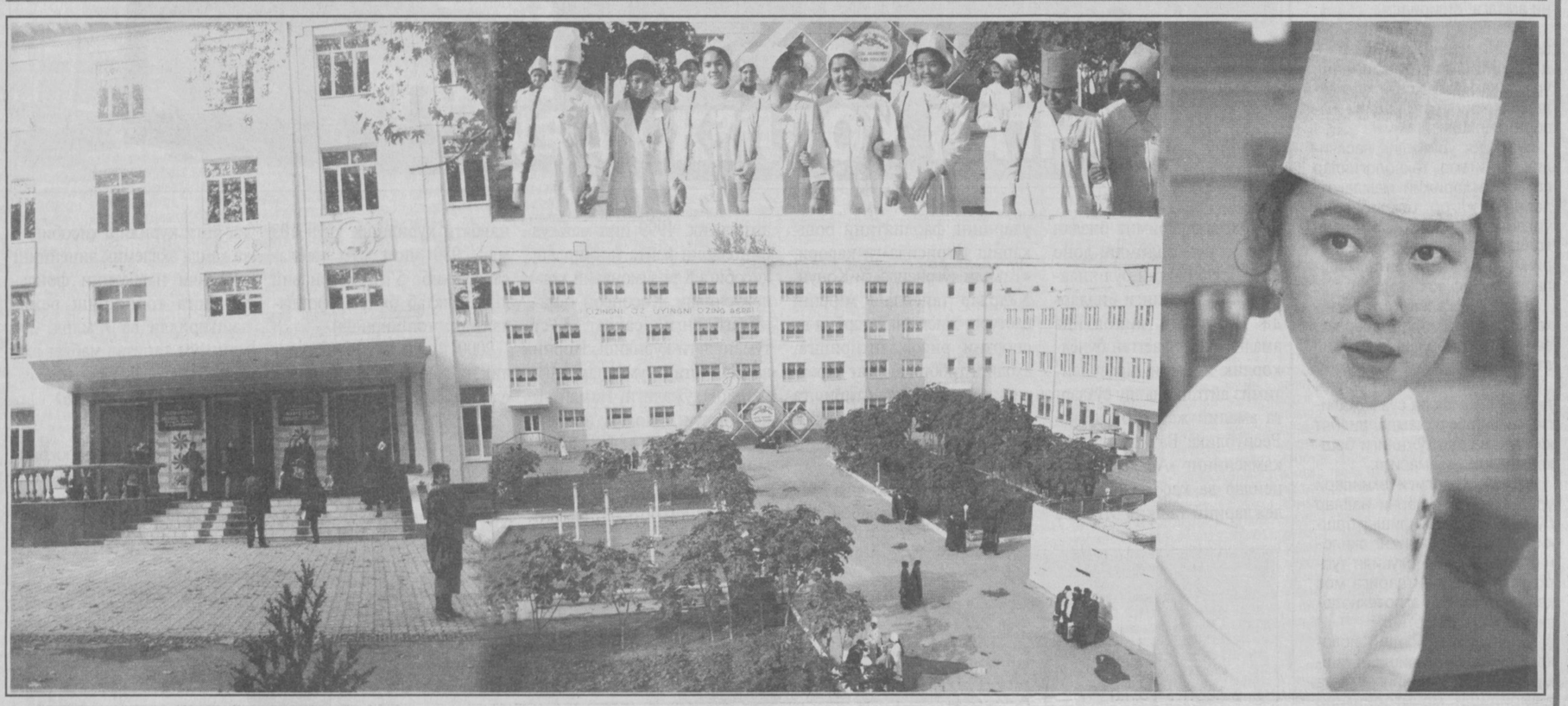

НАМАНГАН КОЛЛЕЖЛАРИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Ўтган йилда таъмирлаш ҳисобига Уйчи ва Косонсой туманларида маиший хизмат, Давлатобод туманида енгил саноат, Наманган туманида саноат, Чуст туманида автомобиль ва алоқа, Наманган шаҳрида санъат йўналишидаги касб-ҳунар коллежлари ва академик лицейнинг иккинчи навбати фойдаланишга топширилди.

Вилоятда жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришга ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда. «Универсиада-2000» мусобақаларининг бу ерда бўлиб ўтганлиги ҳали кўпчиликнинг ёдидан кўтарилгани йўқ. Вилоятда спортнинг қатор турлари бўйича нафақат республика, балки халқаро миқёсда мусобақалар ўтказилиши одатдаги ҳолга айланди. Бу ўз-ўзидан бўлмайди, албатта. Улкан спорт иншоотларининг бунёд этилиши ана шундай самарали тадбирларни амалга оширишга имкон яратди. Вилоят марказида «Паҳлавон» спорт-соғломлаштириш мажмуаси, «Динамо» спорт мажмуасининг қурилганлиги фикримиз далилидир.

Соғлом авлодни вояга етказишда малакали тиббий хизмат учун шароит яратиш ҳам ғоят муҳимдир. Ана шу мақсадда вилоятда қишлоқ ва шаҳарча врачлик пунктлари барпо этишга ҳам эътибор берилмоқда.

Юқоридаги ишларни амалга оширишда «Наманганқурилиш», «Ижтимоий қурилиш» трести, «Наманганауйқурилиш», «Вилояттаълимқурилиш», «Намангантехнолог» акциядорлик жамиятлари сингари қурилиш ташкилотлари аъзолари сидқидилдан фидойилик кўрсатдилар.

Давр талаби асосида олиб борилаётган бунёдкорлик ишлари бундан кейин ҳам давом этаверади.

■ **Турғунбек МАҲКАМОВ, «Ўзбекистон овози» мухбири**

Суратларда: *Шаҳар тиббиёт коллежи ва талабалар (юқорида). Пастда эса Наманган шаҳар санъат коллежи акс этган.*

■ **Муаллиф олган суратлар**

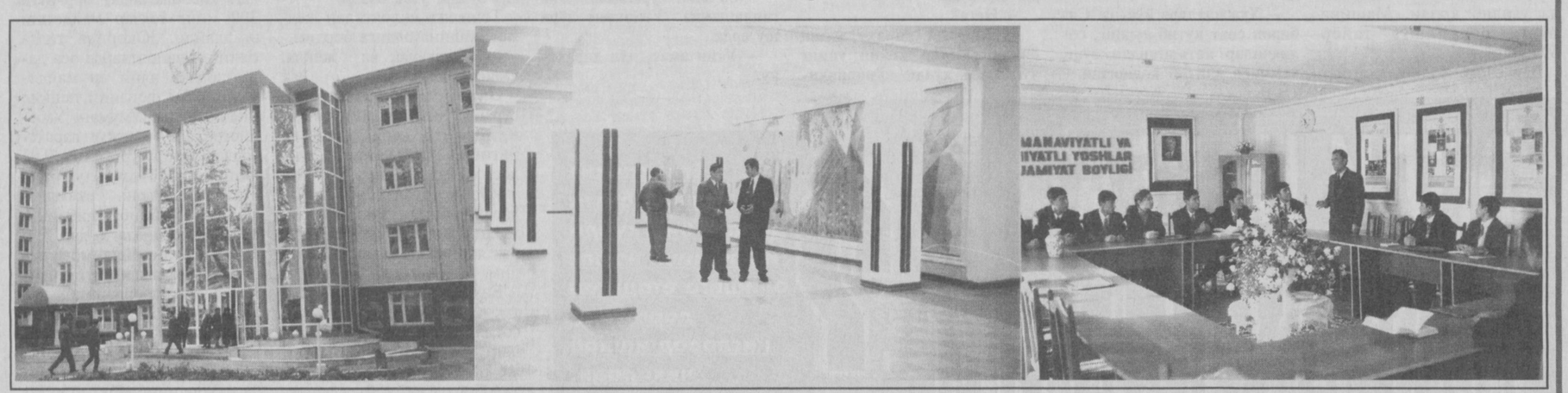

ДОРИ «ОПЕРАЦИЯ»СИ

ёки Тайлоқ тумани марказий шифохонасида бойлик ортириш мақсадида қилинган кўзбўямачилик ва ўғрилик хусусида

Туман марказий шифохонасида талонторожлик, давлат бюджети маблағларини кўкка совуриш, ноўрин ишлатиш кейинги йилларда анъана тусига кирди. Беморларга давр талаблари даражасида намунали тиббий хизмат кўрсатиш, халқ саломатлиги йўлида астойдил жон куйдириш, оқ халатга доғ туширмаслик ўрнига раҳбарликда манманлик ва ўзига бино қўйиш касаллиги пайдо бўлди. Аниқроқ қилиб айтадиган бўлсак, ҳисоб-китоб ва дорихона тизимида кўзбўямачилик ҳамда ўғрилик авж олган.

Бош шифокор Турсунпўлат Ўриновнинг бундай ножўя, ноқонуний хатти-ҳаракатлардан бехабар бўлиши мумкин эмас. Билади, сезади-ю, аммо ўзи бошлаган ўғриликка жазони ўзи қўллаб кўя қолади. «Хатолик»ларга йўл қўйган масъул кишиларга:

— Прокуратурага хабар бераман, судда жавоб берасан, — дея «ўз аризасига биноан» ишдан бўшатиб, сихни ҳам, кабобни ҳам куйдирмайдиган йўл тутади. Қарабсизки, ёпиқлик қозон ёпиқлигича қолиб кетаверади. Бу беморларга «хизмат кўрсатиш»нинг тайлоқча кўринишимикан-а? Турсунпўлат Идибоевич билан илк бора мулоқотда бўлсангиз ўзини қўй оғзидан чўп олмайдиган, бузоқнинг ҳақи бор, дея сигир сутини ичмайдигандек кўрсатишга уринади.

— Тошкентда танишларим кўп. Олий Мажлисга депутат бўлганман. Раҳбарлар қадрдонларим, — дея мақтанишни ҳам унутмайди. Мақтанганнинг тўйига бормай, иш фаолиятини бир кўздан кечириш маъқулга ўхшаб қолди. Ва, шундай бўлди ҳам.

Самарқанд вилояти ҳокимлиги ички ишлар бошқармаси коррупция, рэкет ва терроризмга қарши кураш бошқармаси тергов бўлимининг 2000 йил 14 декабрдаги марказий шифохона молиявий ҳолатини тафтишдан ўтказиш ҳақидаги қарорига асосан моддий жавобгар шахслар фаолияти текширилди. Тафтиш жараёнида дори «операция»сига дуч келинди.

Марказий шифохонага қарашли «Пайман» қишлоқ врачлик пункти катта ҳамшираси Башорат Убайдова маъмурият билан моддий жавобгарликдаги бойликларнинг сақланишини таъминлаш ҳақида 1999 йил 12 февралда 48-рақамли шартнома тузган. Бу жуда яхши. Қонуний ҳаракат. Текшириш жараёнида бухгалтерия ҳисоби кўздан кечирилганда, у 14 хилдаги зарур 42209 сўмлик дориларни юк хатига имзо чекиб олиб, аслида олмаганлиги ҳақида кўрсатма берди.

«Толлиота» қишлоқ врачлик пунктининг катта ҳамшираси Хайринисо Назарова ҳам 39171 сўмлик юқоридагидек «операция»ни амалга оширган. Бундан ташқари ана шундай усул билан 7 та жами 9 та қишлоқ врачлик пунктларида дори «операция»си амалга оширилиб, 661 минг 300 сўмлик дорилар беморларга берилди, дея қалбакилаштирилган, фойда эса чўнтакларга кетган. Дориларнинг асосий қисми юк хатлари орқали қишлоқ врачлик пунктларига «олдим», «бердим», қилиниб ҳужжатлаштирилган. Аслида эса мутасадди кишиларнинг тушунтириш хатларида эътироф этилишича, марказий шифохона дорихонасида гулдур-гуп бўлган.

Дорихона мудири Бахтиёр Мўминов ва бош шифокор Турсунпўлат Ўриновлар дориларни қаерга гумдон қилганлигини ва беморларга қандай йўллар билан хатлаганлигини тегишли жойларда айтиб берар. «Бўйнида иллати борнинг оёғи қалтирайди» деганларидек Бахтиёр Мўминов шифохона хазинасига 600 минг сўмни «йўқолган дори»лар учун тўлади.

Бош шифокор Турсунпўлат Ўринов жиддий текширишларда сувдан қуруқ чиқишга ҳаракат қилган ва бунга эришган ҳам. Бу сафар-чи? Энди у қонун олдида жавоб бериши муқаррар. Қолаверса, Самарқанд вилояти ҳокимлиги соғлиқни сақлаш бошқармаси раҳбарлари (бошлиғи Нурали Шавози) ва ҳуқуқ-тартибот органлари бу ҳолатга қонуний баҳо берар...

■ **Ҳасан ҒУЛОМОВ, тафтишчи, Лутфулла МАМАСОЛИЕВ, «Ўзбекистон овози» мухбири**

ДУНЁВИЙ ИҚТИСОДИЁТ

НЕФТЬ ВА ГАЗ СТРАТЕГИЯСИ

Президентимиз яқинда бўлиб ўтган Идоралараро мувофиқлаштирувчи кенгаш мажлисида сўзлаган нутқида мамлакат иқтисодиёти ривожланишининг стратегик йўналишлари ҳақида тўхталар экан, иқтисодиётнинг муҳим қон томири бўлган газ ва нефть заҳираларини қазиб чиқаришдаги аҳвол қониқтирмаслигини айтди. Бу ҳолатнинг олди олинмас экан, яқин йилларда аҳолини нефть маҳсулотлари билан таъминлашда муаммога дуч келишимиз мумкинлигини ва қолаверса «ёқилғи билан таъминлашда эришган мустақиллигимиз йўққа чиқиб, турли кутилмаган иқтисодий ва сиёсий оқибатларга сабаб бўлиши»ни алоҳида таъкидлаб ўтди. Иқтисодий стратегиянинг муҳим дастури сифатида эса, биринчидан, ёқилғи энергетика комплексини барқарор ривожлантириш белгиланди. Нефть ва газ заҳираларини ўзлаштириш, қидириб топиш учун хориж сармояларини жалб этишга кўрсатма берилди.

Бу муҳим иқтисодий стратегик вазифаларни бугунги дунё иқтисоди ва сиёсатида юз бераётган ҳодисаларга нисбатан солиштирганимизда ҳақиқатда унинг мамлакат равнақидаги, сиёсий ва иқтисодий мустақиллигидаги муҳим ўрнини кузатамиз.

Нефть ва газ — бу табиий заҳиралар дунё иқтисодини мутлақо ўзига бўйсиндириб олди, десак янглишмаймиз.

Собиқ иттифоқнинг боқибеғам ва лаёқатсиз иқтисодиётининг тиргаги ҳам ҳадсиз равишда экспорт қилинган нефть ва газдан келаётган даромад эди, деса муболаға бўлмас. Узоққа бормайликда яқинда ва ҳозирда ҳам давом этаётган Европадаги нефть инқирози туфайли юз бераётган саросималарга назар ташлайлик. Нефть саросимаси ҳатто Америка сайловларига ҳам ўз таъсирини ўтказди. Бир қарашда Америкада ким президент бўлиши билан нефтнинг алоқаси йўқдек, аммо маълумки, АҚШ дунёдаги энг кўп «қора олтин» «истеъмол» қиладиган мамлакат. Ўзўзидан нефть баҳосининг кўтарилиши ҳокимият тепасида турган демократлар номзодига хайрихоҳлик олиб келмасди. Шу сабабли Клинтон маъмурияти нефть экспорти билан шуғулланувчи давлатлар уюшмасидан (ОПЕК) «қора олтин» ишлаб чиқаришни кўпайтириш, шу орқали нефть нархини туширишҳаракатида бўлди. Тақдирни қарангки, президентлик барибир республикачиларга насиб этди.

Тўғри, ОПЕКнинг ўтган йилда бўлиб ўтган йиғилишларида ишлаб чиқариш ҳажмини режадагидан кўра янада кўтаришга келишилди. Бироқ бу барибир кутилган натижани келтиргани йўқ, Европада бир баррель (159 литр) нефть 35-40 долларгача кўтарилди. Бунгача эса бир баррель нефть баҳоси 10 доллар атрофида ушланаётган эди. Келишувга кўра, нефть баҳоси 20-25 долларга тушиши керак бўлсада, бу муаммо ҳозиргача долзарблигича қолмоқда. ОПЕКнинг янги йиғилиши қандай хулосаларга келиши ҳозирча номаълум. Ҳар ҳолда мутахассислар нефть нархининг тушиши қийинлигини башорат қилишмоқда. ОПЕК аъзолари ишлаб чиқаришни бутун қуввати билан ишга солишганда ҳам кўрсатилган миқдорда нефть чиқариш қийинлигини айтишмоқда.

Хуллас, тараққий топган давлатларни ташвишлантираётган бу ҳол ривожланаётган давлатлар учун ҳақиқий байрам бўлди. Хусусан, Россия иқтисодидаги сўнгги пайтлардаги ўсиш айнан нефть нархининг кўтарилиши ва Европада газга бўлган эҳтиёжнинг ўсиши оқибатида эканлиги эътироф этилди. Россия ОПЕК аъзолигида бўлмаса ҳам 15 фоиз нефть ва 20 фоиз миқдорда газ экспорти билан шуғулланади. Нефть нархининг бир долларга кўтарилиши Россия бюджетига миллиардлаб доллар келтиришини тасаввур қилиш қийин эмас.

Асосийси, бугун давлатлар ўртасидаги дипломатик алоқалар, авж олаётган геополитик кураш айнан нефть ва газ заҳиралари нуқтаи назаридан ҳам амалга оширилмоқда. Бу борада давлатлар ўртасида турли келишмовчиликлар юз бериб турибдики, бу зарурий хулосалар чиқаришга мажбур этади. Айниқса, Президентимиз томонидан эътироф этилган нефть ва газ заҳираларини қазишни кучайтириш ва бу борада стратегик йўналиш ишлаб чиқишни назарга олсак бу жуда муҳим.

Иттифоқ парчалангач, иқтисодий алоқалар тизими ҳам ишдан чиқди. Бирданига қашшоқликка йўлиққан мустақил мамлакатлар ўртасидаги иқтисодий алоқа кутилган натижани бермаслиги аён эди. Ҳар бир давлат ўз иқтисодини жаҳон бозорини мўлжаллаган ҳолда қура бошлади. Ривожланган давлатлар учун янги заҳиралар ўта зарур. Бу собиқ иттифоқ ҳудудида ва ундан ташқаридаги геополитик курашни авж олдирди.

АҚШ, Европа мамлакатларининг газ ва нефть заҳирасига бўлган эҳтиёжи натижасида Туркия, Грузия ҳамда Озарбойжон иштирокида «аср битими» номини олган Шарқ ва Ғарбни тўғридан-тўғри улайдиган нефть йўли лойиҳаси устида иш бошланди. Боку — Тбилиси — Жайҳун йўналишида ўтадиган нефть қувурларининг аҳамияти, у Шарқдаги нефть заҳираларини тўғри Европа бозорига олиб чиқади. 1730 километрга чўзиладиган бу йўл қурилишига 2,5-3 миллиард доллар сарфланади. Бу қувурлардан йилига 50-60 миллион тонна нефть Туркияга етказиб берилиши керак. Шу туфайлидир АҚШ Грузия ва Озарбойжон билан дипломатик муносабатларни мустаҳкамлаяпти. Маълумотларга кўра, АҚШ Грузия ва Озарбойжоннинг хавфсизлигини таъминлаш мақсадида уларни Шимолий альянс тасарруфидаги ҳудуд сифатида ҳисоблашни ҳам ўйлаб кўрмоқчи.

Туркманистон газини Озарбойжон-Каспий денгизи орқали Туркияга олиб чиқиш лойиҳаси устида ҳам иш бошланганди. Аммо бу лойиҳа ҳалигача аниқ бир натижа бергани йўқ.

Туркия ва Россия иштирокидаги ишланаётган яна бир лойиҳа («Голубой поток») транскаспий газ қувурларини амалиётга кўчиришни янада қийинлаштириши мумкин. Россия газининг Қора денгиз туби орқали Туркияга жўнатилиши маълумотларга кўра, шу йил ўрталаридан бошланади. Унга кўра, Россия 25 йил ичида Туркияга 350 миллиард кубометр газ етказиши лозим. Айрим манбалар эса Россиянинг ўзида бунча газ йўқлигини, бошқа давлатлар (хусусан Туркманистон) ҳисобидан транзит ёки олди-сотди билан шуғулланишни кўзда тутганини ҳам эътироф этишади. Бундан ташқари, Боку — Жайҳун нефть йўлига рақобатдош бўлган Тенгиз (Қозоғистон) — Новороссийск йўналиши устида ҳам иш бормоқдаки, бу ҳам Россияга нефть транзитида янги имкониятлар яратиб беради. Умуман Россия ташаббуси билан кўтарилаётган мазкур лойиҳалар бутунлай ишга кирса, иккиланмасдан айтиш мумкинки, минтақанинг, хусусан, Марказий Осиё ва Жанубий Кавказ иқтисодий заҳиралари яна бир марказ измига тушиб қолиш эҳтимоли бор.

Демак, юқоридагилардан шуни хулоса қилиш мумкинки, агар Шарқ-Ғарб нефть қувурлари мустақил равишда иш бошлайдиган бўлса, бу минтақа ҳудудларига янги иқтисодий кўрсаткичлар олиб келиши мумкин.

Бу эса ўз-ўзидан минтақа давлатлари учун иқтисодий имкониятлар доирасини кенгайтиради. Туркманистон транскаспий йўналишини барпо этиш эса, таъкидлаши жоизки, яқин келажакда Марказий Осиё мамлакатлари учун ўзининг муҳим стратегик аҳамиятини кўрсатади.

Ажабмас, яхши ниятлар билан бошланган иш натижа бериб, Ўзбекистон бу борада улкан имкониятларни намоён эта бошласа.

■ **Малик МАНСУР**

ШАРҚ ТАЪБИРНОМАСИ

ИЛОН ЙИЛИ ДОНИШМАНДЛИККА ЧОРЛАЙДИ

Қадимдан йил ўзгариши донишмандларнинг эътиборини тортиб келган. Бу борада, айниқса, қадимий Хитой донишмандлари алоҳида фалсафа яратишган. Биздаги мучал йилларининг бўлиниши ҳам айнан қадимги Хитой манбаларидан олингани кўпчиликка маълум.

Шуниси диққатга сазоворки, Хитойда анъаналарга содиқлик жуда кучли. Пекинда ҳозир ҳам янги йил киришини фасллар ўзгариши, табиий офатлар ва яна турли сиз ва биз фарқига етмайдиган рамзлар, тимсолларга қараб аниқловчи донишмандлар жуда кўп. Самовий эҳром соҳиблари бу борада тинмай изланишдилар.

Хуллас, Хитой календарига кўра, бу йил Илон йили. Аммо ҳозирча биз Илон йилида яшаётганимиз йўқ, Илон йили 24 январдан бошланади. Шуни таъкидлаш керакки, хитойликлар Янги йилни байрам қилишса-да, аммо ҳамиша ўз календарлари бўйича келадиган Янги йилни интиқлик билан кутишади. Бу худди биздаги Наврўз каби улуғ ва умумхалқ шодиёнасига ўхшайди.

Албатта, Хитой календарининг асосий шуҳрати бу унинг башоратида. Яъни, ҳар бир йилнинг инсон тақдиридаги аҳамияти ва имкониятлари хусусида талқин бера олишида.

Хуллас, буддавий донишмандлар бу борада қуйидагиларни маълум қилишади: Илон Хитойда биздаги каби қадрланадиган жонивор. Уни донишмандлик рамзи сифатида билишади. Фарқли томони шундаки, бизда илонни кўпроқ бойлик, молмулк келтирувчи ҳайвон деб қарашса, хитойликларда у кўпроқ донишманд, турмуш муаммоларига бефарқ, ҳақиқий фалсафий теранликка мойил кишилар тимсоли сифатида юради. Бу йилда туғилганлар зийраклиги, вазиятга олдиндан баҳо бера олиши билан ҳам ажралиб туришади. Бундай кишилар кўпроқ ҳаётдан маъно қидиришга ишқибоз. Камгап, улардан яхши олим, тадқиқотчилар етишиб чиқади. Баъзан улар лоқайд кўринишса-да, бу пайтда вазиятни ўрганиш ва хулоса чиқариш билан банд бўлишади. Шундан улар атрофидагиларни кутилмаган кескин хулосалар билан танг қолдиришади. Ахлоқий жиҳатдан «илон»ларни яхши ҳам, ёмон ҳам деб бўлмайди. Улар жуда чайир ва ҳаракатчан. Илонларнинг тез-тез тери ташлаб туришлари маълум. Буни инсонлар қиёфасида кўрадиган бўлсак, ҳаётни янгилашга бўлган иштиёқни берарркан. Ҳамиша замонавий кайфиятда, модадан орқада қолмайди. Хуллас, илон белгисидаги одамлар билан яқинлашиш ҳар томонлама фойдали. Айниқса, илон мучалли аёллар барча билан тез чиқишиб кетишса-да, муҳаббатда ўта садоқатли. «Синьи» белгиси остида кириб келаётган Илон йили узоқ умр ва ҳаётни янгилаш рамзини беради.

Илон йили бошқа «жониворлар» учун қандай кечади? Бу ҳақда донишмандларнинг башорати қуйидагича: Сичқон йилидагилар анча қийналишлари мумкин. Тижорат борасида ҳушёр бўлиш тавсия этилади. Шунингдек, саломатлик масаласи ҳам доимо эътиборда бўлиши лозим.

Хўкиз йилидагиларга «Илон» анча марҳаматли. Ишлар ҳар томонлама ривож топади. Фақат омадни чўчитиб юбормаслик учун камгапроқ бўлиш зарур экан.

Йўлбарслар учун йил унчалик муваффақиятли эмас. Айниқса, янги танишлар нохушлик олиб келиши мумкин. Йилнинг иккинчи ярмида ишлар маромига келади: асосан бирданига икки қўённи ортидан қувишни ўйламанг.

Қуёнлар учун эса йил ҳаяжонларсиз ўтади. Енгил-елпи, нохушликларни эътиборсиз қолдириш зарур.

Аждаҳо йилидагилар жиддий муаммо билан курашишлари мумкин. Ғалаба учун имконият тенгматенг.

Илонларнинг ўзи учун ҳам бу йил оғир келиши мумкин. Қийинчиликлар ҳам, саодат ҳам кутилади. Дўст танлашда эҳтиёткорлик лозим.

От йилидагилар учун асосий диққатни саломатликка қаратиш маслаҳат берилади.

Қўйларнинг иши юришса-да, ҳаддан ортиқ тиришқоқлик зиён келтириши мумкин экан.

Маймун ва хўроз йилидагилар учун бу йил жуда омадли. Хўрозлар бирон нарсани бой беришса-да, оқибатда улкан ютуққа эришадилар.

Ит йилидагилар хизматда ва тижоратда тиришқоқлик туфайли яхши ютуқларга эришадилар.

Тўнғизлар учун йил турлича кечади. Бошга тушганини кўраверасиз, бироқ «Илон» сиздан марҳаматини ҳам дариғ тутаётгани йўқ.

Асосийси, руҳингизни туширманг. Донишмандларнинг фикрича, календар қандай бўлишидан қатъи назар инсон тақдирини башорат қилиш жуда нозик масала. У индивидуал ёндашишни талаб этади.

Ҳозирча эса, Илон йили барчамизни донишмандликка чорлайди, бунинг фойдасини эса фақат Илон йилида, балки умр давомида кўраверасиз.

■ **Матбуот манбалари асосида тайёрланди.**

САЙЛОВ НАТИЖАЛАРИ

Португалияда президент сайлови бўлиб ўтди. Унда мамлакатнинг айни пайтдаги президенти, социалистлар партиясидан номзоди кўрсатилган Жорж Сампайю 55,8 фоиз овоз тўплаб ғолиб чиқди ва ўз лавозимини сақлаб қолди. Унинг асосий рақиби социал-демократ Жоаким Феррейра ду Амарад эса 34,5 фоиз сайловчининг қўллаб-қувватлашига эришди.

«ЎҒРИГИНА» ҚОРБОБО

Қорбобони эзгулик улашувчи сиймо сифатида тасаввур этиб ўрганиб қолганмиз. Қаллоб Қорбобони кўрганмисиз? Йўқ. Чунки бизнинг Қорбоболар унақа эмас. Англия Санта Клаусларининг ичида шунақаларим бор экан. Британия полицияси томонидан қўлга олинган бир Санта Клаус қип-қизил қаллоб бўлиб чиқди. Оппоқ соқол ёпиштирган, кўзойнак, қизил сабзидай ясама бурун тақиб, узун ҳассага таяниб, Қорбобо либосини кийган ўғри йигит қопини орқалаб, тунда овга чиқди. Ўғригина Санта Клаус Эйлебер шаҳарчасидаги газета-журнал дўконига бостириб кирди. Сотувчининг ҳушёрлиги унга панд берди. Маҳаллий полициячилар ҳам қийналмай «Санта Клаус»ни ушлади-қўйди.

Қаллоб Санта Клаус энди янги йилдан — янги йилгача жазосини оладиган бўлди.

«ХХ АСР ВАБОСИ»

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти Эфиопияда ОИТСга қарши етарли даражада кураш олиб борилмаётганидан ташвиш билдирди. Вазият шу ҳолда давом этаверса, мамлакатда яқин ўн тўрт йил ичида етти миллион киши бу касалликдан нобуд бўлиши мумкин, деди ташкилот вакили.

Маълумотларга қараганда, Эфиопияда ҳозир «ХХ аср вабоси» вирусини ташувчилар сони уч миллион кишига етган.

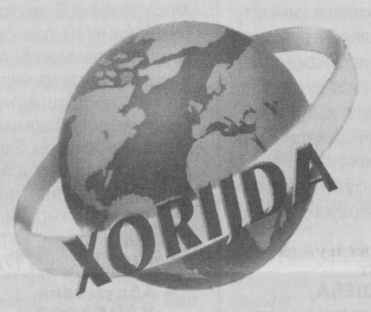

ҚАТНОВ ЙЎЛГА ҚЎЙИЛДИ

Эфиопия билан Эритрея ўртасида самолёт қатнови йўлга қўйилди. Хабарларга қараганда, самолётлар, асосан, мазкур мамлакатларга киритилган халқаро тинчликпарвар кучларга хизмат қилади. Яъни, миссия ходимларининг икки давлат ҳудудида тезроқ ҳаракат қилишини, аҳолига шошилинч тиббий ва инсонпарварлик ёрдами кўрсатишини таъминлайди.

ҲУКУМАТ НАЗОРАТИДА

Германия қишлоқ хўжалиги вазири Ренат Кюнаст мамлакатда қорамол қутуриши касаллигига қарши янада фаол кураш олиб боришини маълум қилди. Ҳукумат бунинг учун қўшимча 7,32 миллион АҚШ доллари миқдорида маблағ ажратади, деди вазир.

СЕУЛ ШАҲРИДАГИ СПОРТ МАЙДОНЛАРИ

ХОРИЖИЙ САРМОЯГА ЙЎЛ

Марказий Американинг қашшоқ мамлакатларидан бири ҳисобланадиган Никарагуа иқтисодиётига киритилаётган хорижий сармоя ҳажми йилдан-йилга ошмоқда. Ушбу мамлакатга ўтган йили четдан 335 миллион АҚШ доллари миқдорида сармоя киритилди. Бу аввалги йилдаги кўрсаткичдан 200 фоиз кўпдир.

РИВОЖЛАНИШМИ, ЁКИ?..

Лотин Америкаси давлатлари иқтисоди йилдан-йилга ривожланиб бораётган эса-да, уларнинг ўз ташқи қарзларини тўлаши анчайин қийин кечмоқда. Ҳозир минтақа давлатларининг ташқи қарзи қарийб 700 миллиард АҚШ долларига етди. Жумладан, Бразилия 233, Мексика 160,5, Аргентина 142,8, Чили эса 35,7 миллиард АҚШ доллари миқдорида ташқи қарзга эга.

ЖАЗОНИ БЕКОР ҚИЛИШГА ЧАҚИРДИ

Миср ҳукумати Ироққа нисбатан бундан ўн йил муқаддам жорий қилинган халқаро иқтисодий жазони тезда бекор қилиш тарафдоридир. Мамлакат президенти маслаҳатчиси Усама ал-Баз шуни маълум қилди. Унинг айтишича, иқтисодий жазодан биринчи навбатда бегуноҳ фуқаролар азият чекаётир. Яъни, халқнинг турмуш даражаси тобора пасаймоқда. Мамлакатда болалар ўлими кескин кўпайди. Халқаро ҳамжамият, айниқса, АҚШнинг янги маъмурияти бундай салбий оқибатлардан тўғри хулоса чиқармоғи лозим, деди Миср президентининг маслаҳатчиси.

ТАҚИҚЛАШ ЛОЗИМ

Германия мудофаа вазири Рудолф Шарпинг бойитилмаган уранли снаряддан фойдаланишни халқаро миқёсда тақиқлаш лозимлигини айтди. Унинг айтишича, Германия эндиликда бундай қуролдан фойдаланишга чек қўяди.

«Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси томонидан 1996 йил 15 ноябрда Орип Суюнович ХУДОЯРОВ номига берилган №224047 рақамли «Шаҳар транспортида бепул юриш» ҳуқуқини берадиган ҳужжат йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

ПУДРАТ САВДОСИ (ТЕНДЕР)ГА МАРҲАМАТ!

ҚАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТ КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИ ВИЛОЯТДА ҚУРИЛАДИГАН ИНШООТЛАР БЎЙИЧА ТАНЛОВ САВДОСИ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Пудрат ташкилотларини мулкчилик шаклидан қатъи назар қуйидаги иншоотлар бўйича танлов савдосида қатнашишга таклиф қилади:

I. Қашқадарё вилоят капитал қурилиш бошқармаси буюртмачилигида

№	Объект номи	Қуввати	Топширилиш муддати
	Янгидан қуриладиган қишлоқ врачлик пунктлари		
1	Китоб туманида	50 қат.	2001 йил 25 август
2	Шаҳрисабз туманида	50 қат.	–/–
3	Касби туманида	50 қат.	–/–
4	Нишон туманида	50 қат.	–/–
5	Қарши шаҳридаги қурилиши тугатилмаган 834 ўринли мактабни 750 ўринли профколлежга айлантириш	750	–/–
6	Чироқчи туман Авазов номли мактаб қурилиши	422	–/–
7	Қарши шаҳридаги Мурувват уйини қайта таъмирлаш	300	–/–

II. Қашқадарё вилоят академик лицейлар қурилиш дирекцияси буюртмачилигида

1	Шаҳрисабз шаҳрида академик лицей қурилиши	825/325	2002 йил 25 август

Барча иншоотлар вилоят ҳокимлиги капитал қурилиш бошқармасига ажратилган бюджет маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

Танловда қатнашиш истагини билдирувчи қурилиш ташкилотлари қуйидаги шартларга мос келиши зарур:

Касбий ва техник малака кўрсаткичлари, молия маблағи билан таъминланган ва қулай шароитларга эга бўлиши, техник имкониятларга ҳамда буюртмачи билан шартнома тузиш учун ҳуқуқий ваколатга эга бўлишлари талаб этилади.

Бир комплект тендер ҳужжатлари нархи — 15000 сўм.

Оферталар савдо ташкилотчиси томонидан янгидан тендердан ўтадиган иншоотлар учун 2001 йил 26 январь соат 18.00 гача.

Оферталарни очиш ва танлов ўтказиш 2001 йил 27 январь соат 10.00 да Ҳокимлик капитал қурилиш бошқармаси биносида бошланади.

Савдода қатнашиш истагини билдирган ташкилотлар тендер ҳужжатларини олиш учун **савдо ташкилотчисига**: Қашқадарё вилоят пудрат савдоларини ташкил этиш бошқармасига мурожаат этишлари мумкин.

Манзил: Қарши шаҳри, Хонобод шоссеси, 5-уй.
«Нефтегазсаноаткурилиш» трести биноси, 4-қават.
Тел/факс: 4-46-37.

ҚИШЛОҚ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИГА ҚАРАШЛИ ҚАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТ 8-ҚУРИЛАЁТГАН КОРХОНАЛАР БИРЛАШГАН ДИРЕКЦИЯСИ БУЮРТМАЧИЛИГИДА 2001 ЙИЛДА ҚУРИЛИШИ МЎЛЖАЛЛАНГАН ИНШООТЛАР БЎЙИЧА ТАНЛОВ САВДОСИ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Пудрат ташкилотларини мулкчилик шаклидан қатъи назар қуйидаги иншоотлар бўйича танлов савдосида қатнашиш учун таклиф қилади:

№	Иншоотларнинг номи ва манзили	Қуввати (га) ОНЗ	РОЗ	МУЗ
1	Қарши чўлини ўзлаштиришнинг 2-навбат иншоотлари		100	150
2	Яккабоғ туман Хисор хўжалигида	50		
3	Ғузор туман Навоий хўжалигида	20	50	
4	Яккабоғ туман Турон хўжалигида	20		
5	Ғузор туман А. Турсунов хўжалигида	10		
6	Шаҳрисабз туман Оқдарё хўжалигида	20		
7	Китоб туман Улуғбек хўжалигида	30		
8	Қамаши туман Паррандачилик хўжалигида	30		
9	Китоб туман Навоий номли хўжаликда	20		
10	Яккабоғ туман Қизилсув хўжалигида	—		
11	Қарши туман С. Раҳимов хўжалигида Канал 1,7 км.		30	
12	Яккабоғ туман А. Темур хўжалигида	Тугалланмаган		
13	Қамаши туман Чим хўжалигида		50	
14	Қарши туман А. Икромов хўжалигида		30	
15	Қарши туман Истиқлол хўжалигида		23,5	
16	Қарши туман Бешкент (Москва) хўжалигида		50	
17	Нишон туман №4 Туркманистон хўжалигида		40	
18	У. Юсупов туман Ғ. Ғулом хўжалигида		50	
19	Яккабоғ туман Соҳибқирон хўжалигида Канал 2,1 км.		50	
20	Чироқчи туман С. Жўраев хўжалигида		10	
21	Қарши туман Чўли Ота хўжалигида		50	
22	Қарши туман №11 Чароғил хўжалигида		50	
23	Қарши туман Янгибоғ хўжалигида		30	
24	Баҳористон туман №25 хўжаликда		20	
25	Баҳористон туман Ўзбекистон хўжалигида		20	
26	Яккабоғ туман Михлиев хўжалигида	Тугалланмаган		
27	Китоб туман Зарафшон хўжалигида	Тугалланмаган		

Коллектор-дренажларни куриш ва қайта таъмирлаш (СПДКС)

1	Баҳористон туман №35 хўжаликда			100
2	Нишон туман №2 хўжаликда			50
3	Нишон туман №5 Дўстлик хўжалигида			60
4	Касби туман №33 хўжаликда			60
5	У. Юсупов туман №21 хўжаликда			60
6	Деҳқонобод туман №23 хўжаликда			100
7	Нишон туман №2 а Ширинобод хўжалигида			60
8	Нишон туман №3 хўжалигида			60
9	Нишон туман №7 хўжаликда			60
10	Қарши туман Насаф хўжалигида		50	60

Коллекторлар (км)

1	Ғузор туман К-10 коллекторини реконструкция қилиш 1,5 км			40
2	Чироқчи туман Ф. Хўжаев коллектори қурилиши 4,1 км			50
3	Косон туман Қўнғиртоғ коллектори қурилиши 4 км			150
4	Сичонкўл коллекторида реконструкция ишлари 12 км			

Сув омборлари

1	Деҳқонобод сув омборида пьезометрик ишларни бажариш	Тугалланмаган		
2	Чироқчи туман Қалқама сув омборида ишлар бажариш	--/--		
3	Яккабоғ туман Қизилсув сув омборини реконструкция қилиш ишлари	--/--		
4	Қамаши туман Чимқўрғон сув омборида модернизация ишлари	--/--		
5	Ғузор туман Пачкамар сув омборида пьезометрик ишларни бажариш	--/--		
6	Китоб туман Аёқчисой сув омбори қурилиши	--/--		
7	Хисорак сув омборида платинани ҳимоялаш ишларини бажариш	--/--		

Ҳар хил иншоотлар

1	Туркманистон «Султонтоғ» қўлида реконструкция ишлари	Тугалланмаган		
2	Қамаши шаҳридаги «Зилола» болалар боғчасида реконструкция ишлари			
3	Ғузор туман «Дружба» насос станциясида ёрдамчи ишларни бажариш			
4	Ғузор туман Дружба насос станциясидан Қорасув-канал Л1 ёрдамчи ишларни бажариш			
5	Яккабоғ, Қамаши, Чироқчи, Деҳқонобод, Ғузор туманларида 56 та скважина қуриш			
6	Яккабоғ туман К. Ашуров хўжалигида Насос станциясини электрлаштириш ишларини бажариш			
7	Касби туман Миришкор каналида иншоот қуриш			
8	Яккабоғ туман Сандал насос станциясида реконструкция ишлари	Тугалланмаган		
9	Шаҳрисабз туман Хисор хўжалигида Дюкр қурилиши			
10	Катта Жайилма насос станциясидан фойдаланишни яхшилаш			
11	Шаҳрисабз туман «Шурапсой» насос станцияси қурилиши			
12	Деҳқонобод туман «Сигма» насос станциясини реконструкция қилиш			
13	Қамаши туман Л. Муҳаммадиев хўжалигида насос станциясини электрлаштириш	Тугалланмаган		

Барча иншоотлар қурилаётган корхоналар бирлашган дирекциясига ажратилган бюджет маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

Танловда қатнашиш истагини билдирувчи қурилиш ташкилотлари қуйидаги шартларга мос келиши зарур:

Касбий ва техник малака кўрсаткичлари, молия маблағи билан таъминланган ва қулай шароитларга эга бўлиши, техник имкониятларга ҳамда буюртмачи билан шартнома тузиш учун ҳуқуқий ваколатга эга бўлишлари талаб этилади.

Бир комплект тендер ҳужжатлари нархи — 20000 сўм.

Оферталар савдо ташкилотчиси томонидан 2001 йил 29 январь соат 18.00 гача қабул қилинади.

Оферталарни очиш ва танлов ўтказиш 2001 йил 31 январь соат 10.00 да 8-қурилиш дирекцияси биносида бошланади.

Савдода қатнашиш истагини билдирган ташкилотлар тендер ҳужжатларини олиш учун **савдо ташкилотчисига:** Қашқадарё вилоят пудрат савдоларини ташкил этиш бошқармасига мурожаат этишлари мумкин.

Манзил: Қарши шаҳри, Хонобод шоссеси, 5-уй.
«Нефтегазсаноаткурилиш» трести биноси, 4-қават.
Тел/факс: 4-46-37.

Кўнгил мавжлари

УМРИМНИНГ БЕШ ҚУШИ СИЗ ТОМОН УЧДИ

I

Яна деразамни чертди янги йил,
Бутун борлиқ улғайди бир ёш.
Дастурхоним тўрида маъюс —
Бир ўриндиқ тўкаётир ёш.
Мана арча... Мана ноз-неъмат...
Мана давра... Бисёр дўст-душман...
Нигоҳлари мендан сўз кутар —
Бир ўкинчлар учар тилимдан:
«Агар... Агар яна бир марта
Менинг онам қайтиб келсайди?!»
Кимдир шивирлади кимгадир
«Шоир маст бўлганга ўхшайди!»
Кўлим қалтиради!
Мунғайди арча!
Чил-чил синиб кетди кўнглим қадаҳи.
Нега мендан қочиб бораётирсиз —
Шишадош дўстларнинг сотқин нигоҳи?!
Нега елкаларим силаётган қўл —
Дир-дир титраяпсан, чекаяпсан оҳ?!
«Ахир шундай кунда...»
Сўзлама бошқа!
«Онамни соғиниб, қилдимми гуноҳ?!»
Савол чўкиб кетди дилнинг тубига,
Сохта табассумни лабимга кийдим.
Она, мен сизнимас, бугун даврада —
Ўзимни ўзим ҳам йўқотиб қўйдим.
Сўнг айвонга чиқдим, ўзимни излаб
Ва ўзимни топиб тиладим сабр.
Яна боролмадим кечир, Онажон —
Мени кечир ўзинг, саждагоҳ — қабр...

II

Умримнинг беш қуши сиз томон учди,
Беш йилки, сочимни силашга қўл йўқ.
Беш йилки, оламни туманлар қучди,
Беш йил ахтараман, сиз томон йўл йўқ.
Беш йил сизсиз ўтди, беш асрдайин,
Уйлар қурдим, она, кўрганингиз йўқ.
Дўстларим ёнимда, душманларим ҳам —
Фақат сиз ёнимда юрганингиз йўқ.
Бешта баҳор ўтди, ўтди бешта ёз,
Бешта куз қабрингиз ювди ёш билан.
Беш марта қутурди қаҳратон аёз,
Беш йил отам яшар эгик бош билан.
Қизим бешдан ўтди, ҳали билмайди —
Ўлимнинг қабоҳат ўйинларини:
«Ҳамманинг момоси кўйлакча тикар,
Киймайман дўконнинг кийимларини.
Момомга борамиз, момомга», — дейди
«Менга тикиб берсин атлас кўйлакча...»
Бир четда кўзёши тўкар ўзингиз
Қизимни ўраган қуроқ йўргакча...

III

Борлиқни сукунат забт этди яна,
Яна қиш. Яна қор. Яна қаҳратон.
Оппоқ қорга ўхшаш тутунга чўмиб,
Сизни соғиняпман яна, онажон!
Нега? Нима учун? Миллиончи бор —
Онам ташлаб кетди, бизларни дейман?
Ахир, ҳузурини кўрай демасдан —
Боққанмиди ўғил-қизларни дейман?
Онам осмондайин бағрикенг эди,
Осмондай меҳрибон эди одамга.
Бу кеч сукунатнинг бағрини йиртиб,
Дардларимни айтдим осмонга.
Осмон қулаб тушди пойимга,
Бир кечлик дардимни ололмади у.
Онамдай бағрикенг, онамдай содда
Онамдай меҳрибон бўлолмади у.
Онам шу заминдай заҳматкаш эди,
Меҳнатдан қўллари тарс-тарс ёрилган.
Дардларимни эшит, дедим заминга —
Онамнинг лойи ҳам сенда қорилган.
Замин титраб кетди, тоғлар қулади,
Дарёлар тошдилар бузиб ўзанин.
Билдим, малол келди бир кечалик дард,
Мени маъзур тутгин, эй Она-Замин!
Онам ой мисоли фаришта эди,
Қуёшдай қалб кўрин сочарди мўл-кўл.
Ойга ҳам ёлвордим, Қуёшга дедим —
«Бор йўғи бир кеча менга она бўл!»
Бу кеч ой тутилди. Қуёш тутилди.
Дунёга ҳукмрон бўлди зулумот.
«Ўзинг бир оҳимни кўтаролмасанг,
Онамни кўп кўрдинг нега, табиат?!»
Саволим сукутга кетди кўмилиб,
Жавоб берадиган бирон-бир мард йўқ.
Ҳар тунги оятни яна қайтардим,
«Фарзандга онадек яқин ҳамдард йўқ!»

IV

Бирам меҳрибон кўп, бирам меҳр кўп,
Қай бири номимга, қайси шонимга.
Меҳр манфаатдан яралмас ахир,
Нега ўхшамайсиз онажонимга?!
Бошимни бир силаб, қўлга қарайсиз,
Тилимга қарайсиз, тилайсиз раҳмат.
Ахир онам менга бериб умрини —
Ҳаттоки, бир марта қилмаган миннат.
Кўзимга қарайсиз, ёшимни артиб
Ўнг келса мақтайсиз истеъдодимни.
Бари сохта гаплар — бариси ёлғон
Кўзларим яширар исён — додимни.
Сизга дўст керакми таъма, гидирсиз?
Ростдан куясизми ушоқ жонимга?
Агар шундай бўлса...
Нигоҳларингиз...
Нега ўхшамайди онажонимга?!

V

Янги йилнинг, янги асрнинг,
Илк тонги ҳам келди бостириб.
Сармаст шаҳар, уйқучи шаҳар,
Қочаётир ундан ётсираб.
... Ёзганидан қочиб бўлмайди,
Тақдир ахир.
Пешона ахир.
Онам билан келдим бағрингга,
Салом сенга, эй, янги аср!..

■ **Ислом ҲАМРО**

ШУНДАЙ МУЗЕЙ БОР...

Элликқалъага келган меҳмонларни энг аввал туман марказидаги музейга олиб боришади. Меҳмон деганда туманда ўтадиган турли конференция ва симпозиумлар иштирокчилари, тумандаги корхоналар билан шартнома тузишга келган чет эллик тадбиркорлар, сайёҳларни назарда тутяпмиз.

Ўша меҳмонларнинг баъзиларини туман ҳокими Неъмат Худойбергановнинг ўзи бошлаб боради. У қўҳна Хоразм ҳамда Элликқалъани ўзлаштириш тарихини турли ривоят ва афсоналар билан тингловчига қойилмақом қилиб етказа олади. Ҳокимнинг ҳар галги ташрифидан кейин экскурсоводлар ундан янги бир нарсани, маълумотни ўрганиб қоладилар.

Кўпчилик туманлардаги музейларнинг аҳволи ҳаминқадар эканлиги маълум: неча йиллардан буён ўзгармайдиган саноқли экспонатлар, эшигида эса бирон мактабнинг ўқитувчиси мажбуран ўз синфини олиб келгандагина очиладиган қулф...

Элликқалъа тумани музейи директори Ўрозали Жумаев эса бундайлар тоифасидан эмас.

— Туман ҳудудида 250 қалъа бор, — дейди у. — Гулдурсунқалъа эса ЮНЕСКО рўйхатига кирган.

Музей очилишини эшитган Аққакўл бўйида яшайдиган бир овчи тўрт оёқли саққоқуш (бирқозон)ни олиб келган эди. Бу қуш ҳозир ҳам музейнинг табиатшунослик бўлимини безаб турибди. Ҳаммани лол қолдиради.

Ҳозир музейда икки ярим мингдан ортиқ экспонат бор. Қўҳна Хоразм тарихи, ўрта асрлар тарихига оид экспонатларни, жумладан, Тупроққалъадан топилган эрамиздан аввалги IV-III асрларга оид хум, Қаватқалъадан топилган кўза, Қўйқирилганқалъадан топилган оссуварий, Норинжонқалъа кўҳна обидаларининг бир бўлаги — нақшинкор устунларни томоша қилсангиз тарихимизнинг нақадар кўҳналигидан ҳайратга тушасиз ва бу осори-атиқаларни кўриш имкониятини яратиб қўйганларга раҳмат айтасиз.

Ўлкашунослик тарихи бўлимидан эса туманнинг ташкил қилиниши ҳақида фотосуратлар жой олган.

Яқиндагина Илҳом деган йигит аёллар тақинчоқлари мажмуини кўтариб келибди. Бундоқ қарасанг оддий металл, тошлардан ясалган зирак, билакузук ва бошқа тақинчоқлар. Ўша йигитнинг қизчасига ўйинчоқ бўлиб қолиши ҳам мумкин эди. Мутахассислар бу тақинчоқларнинг VI-VII асрларга тегишли эканини аниқлашди ва у бир ярим миллион сўмга баҳоланди.

— Ҳокимимиз музей фаолияти билан шахсан шуғулланадилар, — деди музей директори Ўрозали Жумаев.

— Унда омадли экансиз, — дедик Жумаевга. — Ахир тумандаги музей қайси бинода жойлашганлигини билмайдиган ҳокимлар камми?

Элликқалъада ўтмиш хазиналарини излаётган одамлар ҳозир ҳам бор. Бу хазина — тарихимиз ҳақидаги қимматли маълумотлар, топилмалар, ўтмишимизга, аждодларимиз хотирасига ҳурмат.

Дарвоқе, ўша хазина изловчилар музейда қадим Хоразм давлатчилиги ҳақида ва археология бўлимларини ташкил этиш орзусида юришибди.

■ **Шарофат ЙЎЛДОШЕВА, «Ўзбекистон овози» мухбири**

«ҲАЁТГА ТАЙЁРМИСИЗ, ЙИГИТЛАР?»

Маҳалла ва мактаб биз ота-оналар ва фарзандларимизнинг икки қанотидир. Ана шу қўш қанот соғлом бўлсагина она ва бола баландларга парвоз қилади.

Сирғали туманидаги Абдураҳмон Жомий маҳалласи билан шу ҳудуддаги 266-мактаб жамоаси ҳамкорликда «Ҳаётга тайёрмисиз, йигитлар?» мавзуида мусобақа ўтказдилар. Беллашувга маҳалла фуқаролар кенгаши раиси Эргаш Соатов, маҳалла хотин-қизлар кенгаши раиси Машҳура Мусаевалар ҳакамлик қилдилар.

Сирғали туманида биринчи марта ўтказилган бу мусобақада балоғат ёшидаги йигитларимизнинг билимдонлиги, тарих, санъат ва спортга муносабатигина эмас, балки уларнинг чаққонлиги, маҳорати қай даражада эканлиги синовдан ўтказилди.

Бу беллашув иштирокчилар, барча томошабинларга ҳам куч бағишлади. Зеро, полвон, ҳалол ўғил ўстирган халқ ҳамиша хотиржам, бахтиёр яшашга ҳақлидир.

■ **Замира ЭГАМБЕРДИЕВА**

АНЖИРЗОРЛАР КЎПАЙМОҚДА

Сурхон воҳасига баҳор эрта келади. Шу боис, вилоятда баҳорги юмушлар аллақачон бошланиб кетган.

Сариосиё туманидаги «Дашнобод» ширкат хўжалигида анор, узум билан бир қаторда анжир етиштиришга ҳам алоҳида эътибор берилмоқда.

— Ўтган йили хўжалигимиз 100 миллион сўм фойда олганди, — дейди хўжалик бошқаруви раиси Абдуғаффор Аҳмедов. — Шунинг 1,5 миллион сўми анжирдан олинди. Хўжаликнинг 5 гектар боғида анжирнинг 10 дан ортиқ тури парваришланмоқда. Анжирзорларни келажакда янада кўпайтириш режалаштирилган. Шу боис, яқинда Термиз туманида ҳам анжирзор барпо этилди. Бу билан келгусида халқимиз дастурхонини шифобахш неъмат — анжир билан тўкин этишда ижобий натижаларга эришилиши кўзда тутилган.

■ **Абдумалик ҲАЙДАРОВ, «Ўзбекистон овози» мухбири**

БОШ МУҲАРРИР
Азим СУЮН

МУАССИС:
ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

БЎЛИМЛАР:
Сиёсат ва ҳуқуқ — 133-44-55
Иқтисодиёт — 133-76-04
Маънавият — 133-07-20
Хатлар ва оммавий ишлар — 133-12-56, 136-55-16
Ахборот — 133-12-56
Котибият — 133-21-43
Реклама ва эълонлар 133-38-55, 133-47-80
Факс — 133-73-43, 133-06-83

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Андижонда — 25-16-16;
Бухорода — 222-10-92;
Гулистонда — 25-03-80;
Жиззахда — 5-49-85;
Навоийда — 3-39-20;
Наманганда — 6-43-43;
Нукусда — 222-70-12;
Самарқандда — 35-20-54;
Тошкентда — 136-53-16;
Урганчда — 226-51-35;
Фарғонада — 26-47-62;
Қаршида — 4-61-35;
Термизда — 3-79-98.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ.

Навбатчи
Сулаймон ҲАЙДАРОВ

Газета «Ўзбекистон овози»нинг компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.
Саҳифаловчи-дастурчи
Икромжон ИСМОИЛОВ

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.
Корхона манзили: *Буюк Турон кўчаси, 41-уй.*

Рўйхатдан ўтиш тартиби
№ 00004
Газета офсет усулида, А—2 форматида босилди.
Ҳажми 2 босма табоқ.

«Ўзбекистон овози» материалларини кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади.
Г — 2002

Топшириш вақти -- 21.00.
Топширилди -- 21.00.
1 2 3 4 5 6

СОТУВДА ЭРКИН НАРХДА

ЮЛДУЗ ТАБАССУМЛИ ЭДИ...

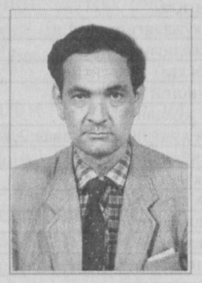

Тилак Жўра — илк шеърларидаёқ фикри қуюқ, эҳтиросли, ўзига хос шоир сифатида шеърият шайдоларига танилган эди.

Шоирнинг «Райҳон» (1976 й.) номли биринчи китоби нашр қилинганидаёқ, у ўз мухлисларини топди. Шунданми, Тилак Жўранинг бирин-кетин «Олам остонаси», «Юлдузлар табассуми», «Чорраҳадаги уй», «Сандуваоч», «Руҳият» номли китоблари чоп этилди.

«Қонимнинг ҳар томчисидан, сени соғиниб, кутаман — шеърият», дейди бир шеърида у. Ҳақиқатан ҳам Тилак Жўра назм осмонига ёниб, жўшиб, катта умид-ла ёндашди.

Шоир 1970 йилдан бошлаб устозлари Ғайбулла Саломов, Нажмиддин Комилов ҳамкорлигида адабий мақолалар, тақризлар билан ўша давр адабиёти ва таржимашунослиги бўйича ўз фикр-мулоҳазалари билан матбуотда фаол қатнашар эди.

Тилак Жўра доимо қулиб турарди. Давраларда ёниб, ҳайқириб шеърларини ёддан ўқир эди. У ижодкорлар билан дунё адабиёти ҳақида гаплашишни, баҳслашишни яхши кўрар эди. Умрининг сўнгги дамларида насрга ҳам қўл урган экан.

Биз Тилак Жўрани эътиборингизга ҳавола этилаётган қуйидаги ҳикояси орқали ёд этмоқдамиз.

■ **Турсун АЛИ**

МОМО

ХИКОЯ

Момо ҳар тонг безовта бўлиб уйғонади.

— Ит бўлмай ўл. Жонимдан тўйдим-ку! Ё, худо, бир шумшук итни деб бу хонадонда ҳалоллик йўқ.

Момо шанғиллаганча пастаккина, эшиксиз ошхонага йўл олди.

— Чолга минг марта айтдим, шуни бир ўқ билан гум қилинг деб. Жонлини жонсиз қилиш гуноҳ эмиш, у дунёда жонини сўрар эмиш!

Гўрга эди, бу дунёда тинчгина турайлик!

Бу эгангга ўхшамай ўлгурнинг дастидан қанча-қанча чинниларим синмади-я. Эсизгина, болам Тошкандай жойдан олиб келган гулдор лаган-а!

Момо хўрсиниб, рўмолининг учи билан кўзини артди.

— Қани тезроқ ёлғизгинам ўқишини битириб келса, баланд ошхона қурдирардим. Шунга икки энлик тахтадан эшик қурдиринг-қурдиринг деб, чолга айта-айта тилимга учуқ чиқди. Қулоғига гап кирармиди, тўртта қўйнинг изидан санғигани-санғиган. Бундоқ, хотиним, бола-чақам бор деган гап ухлаб тушига кирмайди. Ҳозир ҳаммаёқда гўшт танқис, ўша ҳаром ўлгурлардан бирини сўйиб, хуржунни елкага ташлаб мундоқ шаҳарга, ўғилга элтиб берса-ку, ўқиши билан бўлиб болам бояқиш гўштни қаердан топсин.

Момонинг кўнгли тўлиб кетди. Бечора ўғилгинам, шу тўрт кунлик дунёда онангнинг ёнида юрсанг бўлмасмиди. Ота-бобонг ўқиб мулла бўлганмиди. Ахир, бир мен нима қилай? Қозон-товоқ қўрийми, сигир соғайми, эшик супурайми? Йўқ, шу бугун ўзим Чори чўлоқникига бориб, бу ҳаром ўлгурни бир ёқли қилмасам бўлмайди. Ит сақладингми, бировни супрасини ялатмада...

Момо минғиллаб ўчоқ бошига келди. Бугун қозон-товоқ ўз ўрнида эди. У ёқ-буёққа қараб олдида, Чори чўлоқни итига қўшиб қарғаб сигир соққани оғилга қараб юрди.

— Бирини бирига урадиган! Ҳа, итгина ўлгур.

Момо эртасига ҳам безовта бўлиб уйғонди, ҳар кунгидай ўз-ўзича итни қарғаб, ўчоқ бошига келди. Бу сафар ҳам хотиржамлик эди.

— Ҳа, қари очофат, ёғлироқ жой топганга ўхшайсан! Ёки худо додимни эшитиб, сенгинадан халос қилдимикан! Илоё йўқ бўлганинг бўлсин...

Учинчи кун ҳам итдан дарак бўлмади.

Нима гап ўзи?

— Чолнинг чўлдан гўшт олиб келишини пойлайди бу ўлгур! Жума куни пешинда чоли чўлдан қайтди. У бир пиёла чой ичар-ичмас кампир сайрай бошлади.

— Чори чўлоқ уч кундан бери кўринмайди, тани-жони соғмикан, бир хабар олсангиз бўларди.

— Қирқимда, дикиллаб юрибди, келишимда кўрдим, носвой буюрди. Яшшамагур ити ҳам ёнидадир?

— Ити кўринмади. Йўғ-ов, бўлса кўрардим. Шу сен бўлдинг ит бўлди-да, тезроқ кийим-бош, нон-пон бер, кетишим керак. Ҳали Ҳайдар латтачидан нос оламан, чўлоқнинг тангалари қайга йўқолди экан.

Чол ҳамёнини ковлай бошлади.

Намунча, кетадиган чиқиб қолдингиз? Ўғлингиз пул деб ёзибди...

— Нон ўрнига ҳам пул ейдими дейман тулпоринг. Икки ҳафта бўлгани йўғ-у эллик сўм юборганимга, қўй, кўп бошни қотирма, ҳозир иш кўп, қўйлар кўзилаяпти, бир ёқда қирқим...

— Қачон қарамай қўй-қўй, дейсиз. Бир кунмас бир кун ўлиб кетасиз, ким билади қайси қумнинг тагида.

Момо вайсаганча йўл тараддудини кўра бошлади. Шанба куни кампир эри олиб келган барра гўшти билан бир хурмача сут олиб Чориқулникига чиқди. Чорининг чўтир хотини Нозик хола кампирни кутиб олди. Кечгача гаплари охир бўлди. Гап орасида кампир:

— Нозикой, бу итларингиз кўринмайди? — деб қолди.

Вой, бир ҳафта бўлди-ку ўғлим шаҳарга, домулласига олиб кетди. Шумшукоёқни бошига урарканми? Домулласи ўтган йил уйга келганда сўровди денг, у ёқда ит уриштирармиш...

— Уриштирмайгина ўлсин, унинг ўрнига болаларни тезроқ ўқитиб, жавоб бермайдими. — Кечга томон кампир ҳовлига зарда билан кириб, тўғри ошхонага юрди. — Хўп бўпти! Ит сақладингми бировни супрасини ялатма-да! Ҳовлида ҳалол жой қолмади. —Тонг отарда кампир яна жовраб-жовраб ўрнидан турди: — Эгангга ўхшамай ўлга, ит ҳам шунча шумшук бўладими! Ит сақлаб битини терармидинг!

Момо ошхонадаги тинчликни кўриб, оғил томон юрди. Бир мен молга қарайми, сут соғайми, ё ит қўриклайми? Бир ўқ билан гумдон қилинг дедим. Домулласига элтган бўлса, отамдан нари! Эртасига яна тонг отди: Шумшук оёқларингни ўзим уриб синдирсамми! Эгангга ўхшаб ликиллабгина юрасан! Момо ошхонага, ошхонадан оғилга ўтди. Яна тонг отди.

— Хоҳ, ҳаромгина қотгур...

■ **Тилак ЖЎРА**

СКАНВОРД

Йиртқич ҳайвон		Бахши		Финлянд-иядаги кўл						Ой		Муддао	Россия шаҳар, вилоят маркази
						Дин	Уйнинг тепа қисми	Арманистон футбол жамоаси					
Электро-магнит ...		Она		Авра-...						Тонг шаба-даси		Тўтиқуш	Тентак
Заряд-ланган зарра				Занжир, қатор		А.Дюлон иштироки-даги бўф		Ноғавон		Украина ярим ороли			
...-нон	Ўқимишли, билимли аёл		Мамнун-лик ифодаси						Назорат				
					Танланган асярлар тўплами		Ўзбек эстрада гуруҳи						
	Тикиш усули	Белги, нишона			Ўзбек миллий таоми		Олма боғи		Лоҳас		Бурж	Зиён етказув-чи	Номус
							Хитой жануб. шаҳар						
Қўзғо-лончи		Ширин-лик								Бош			От гўшти
					... Монте-Кристо	Пичоқ							Гиёҳ
"Меҳроб-дан чоён" қаҳрамон		Ост				Ҳашарот		Йўл-йўл мато		Варрак			
Товуш		Футбол ўйин-чиси		Баркамол					Танбеҳ	Тунис пул бирлиги	Кун		
				Ширин-лик					Брюс...				
Зиравор	Ҳайитдан олдинги кун						Боксчи Мухам-мад ...				Нотиқнинг таркибий қисми		Устун
				Самар-қанд нони	Йиртқич қуш						Туя		
Қури-ётган денгиз	Шоколад						Жуда ажойиб		Япония шаҳри				
				Чуқур-лик				Муас-саса,	Болалар исми		Яхшиси, тўғриси		Ҳашарот
Бар	Ўқимиш-лилик									Яман пой-тахти			
				Падар		Ақлли							Пар-ранда аъзоси
	Уй ҳайвони		Уй ҳайвони			Илон йили				...-Пас Боливия		Риштa	
	Кундалик		Орқага қайтиш										Ушбу
						Илинж					Номус		

■ **Тузувчи: Шуҳрат МИРАҲМЕДОВ**